

ДИДАКТИКА

- Розділ педагогіки, в якому розкриваються наукові основи навчання називають теорією навчання, або дидактикою
- Дидактика відповідає на питання:
 - ЧОГО НАВЧАТИ (зміст освіти)
 - ЯК НАВЧАТИ (принципи та методи навчання)
 - ДЕ, КОЛИ, В ЯКІЙ ФОРМІ НАВЧАТИ (форми організації навчання)

Завдання дидактики

- Розкрити сутність навчання і обґрунтувати принципи його організації
- Визначити критерії відбору і способи структурування змісту освіти
- Обґрунтувати шляхи активізації пізнавальної діяльності учнів
- Розробити методи і технології навчання
- Удосконалити організацію форм навчання

Функції дидактики

- Науково-теоретична (навчання як об'єкт вивчення)
- Конструктивно-технологічна (навчання як об'єкт конструювання)

ДИДАКТИКА

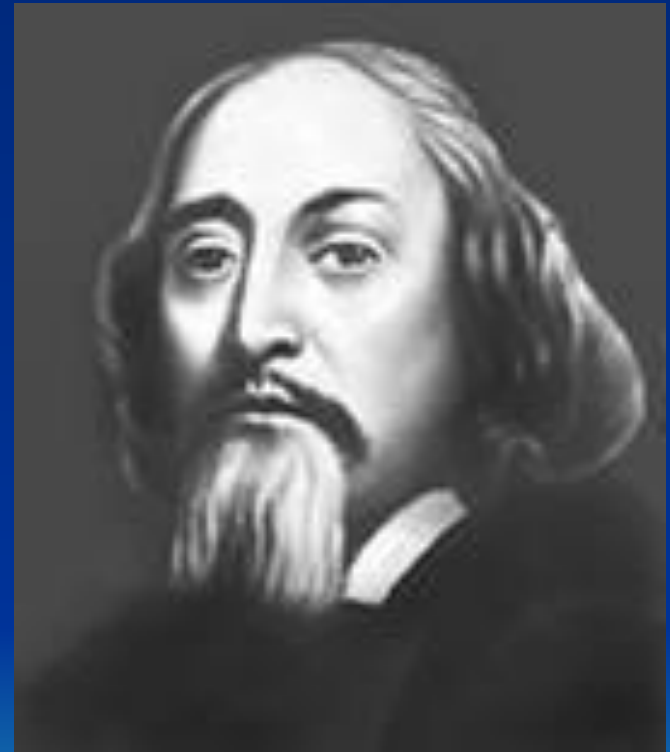
Першим термін
“дидактика”
вживає
німецький
педагог В.Ратке
(XVII ст.)

Дидактика

Перша
фундаментальна
праця з дидактики –

“Велика Дидактика,
або загальне
мистецтво навчати
усіх усього” Я.А.
Коменського (1632)

Дидактика

Найбільший внесок у наукову розробку дидактики здійснили Й.Г. Песталоцці, А.Дістервег, Й.-Ф. Гербарт, К.Д.Ушинський, П.Ф. Каптерев, Дж.Дьюї, В.О. Сухомлинський

Дидактичні системи

Традиційна

*“Головне завдання
вчителя –
передавати учням
конкретні знання і
уміння”*

Й.-Ф.

Герbart

Дидактичні системи

Педагогічна

*“Головне завдання
вчителя –
стимулювати
пізнавальну
діяльність учня”*

Дж.Дьюї

Традиційна система навчання

- Навчання = викладання
- Вчитель – суб'єкт навчання, учні – об'єкти педагогічних впливів
- Ефективність навчання залежить від методики вчителя
- Особливості мислення і пізнавальної активності учнів не є важливими

Традиційна система навчання

Чотири формальні ступені навчання:

1. Ясність
2. Асоціація
3. Узагальнення
4. Застосування

Традиційна система навчання

1. **Ясність**: перед тим, як розповісти дітям щось нове, треба актуалізувати їхні опорні знання. Основне – чітко, ясно, доступно подати матеріал з використанням наочності, сформувати в учнів конкретні уявлення.

Традиційна система навчання

- Асоціація: забезпечити зв'язок нового матеріалу з раніше засвоєними знаннями, формувати поняття на основі раніше набутих уявлень
- Узагальнення: включати нові поняття до раніше сформованої системи знань методами бесіди і дискусії

Застосування: використовувати набуті знання на практиці Й.-Ф.Герbart радив за допомогою вправ і завдань, внаслідок виконання яких в учнів формуються уміння

Конкретні уявлення

поняття

формування умінь

Критика традиційної системи навчання

- Високий і часто зайвий інтелектуалізм
- Недооцінка учнівської активності, передача готових знань
- Ототожнення пізнавального розвитку і засвоєння знань
- Формалізм, консерватизм, рутинність

Педагогічна система навчання

- Навчання – це насамперед учіння
- Навчання повинно бути побудоване на основі потреб, інтересів та здібностей дитини
- Варто зосереджуватись на психологічних закономірностях розвитку дитини у навчанні
- Навчання повинно будуватися як дослідницький пошук, запускати який має проблемна ситуація

Педагогічна система навчання

Мета навчання – активізація пізнавальної діяльності учнів

Навчання – це розв'язування учнями певних практичних проблем під керівництвом учителя

Навчання через відкриття

Етапи навчання за Дж.Дьюї

1. Відчуття учнями утруднення в процесі діяльності
2. Аналіз і формулювання конкретної проблеми
3. Обґрунтування гіпотез щодо її розв'язання
4. Логічна перевірка гіпотез
5. Практична перевірка гіпотез

Відмінності між дидактичними системами

Виділені
Й.-Ф. Гербартом
формальні ступені
навчання
відображають етапи
викладацької
діяльності **вчителя**

Виділені Дж.Дьюї
етапи навчання
відображають
стадії пізнавальної
діяльності **учнів**

Відмінності між дидактичними системами

- У традиційній системі навчання діяльність учнів спеціально спрямовується на оволодіння певними знаннями й уміннями
- У педоцентричній системі засвоєння знань і умінь є побічним продуктом виконання учнями різних видів діяльності, які мають іншу мету

Критика педоцентричної системи навчання

- Неекономність “навчання через відкриття”
- Недооцінка значення теоретичних знань у навчанні
- Перебільшення ролі випадкових інтересів дітей при відборі змісту навчального матеріалу

